

PAVASARIS 2024
NR. 61
VASARA

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

PIEREDZE

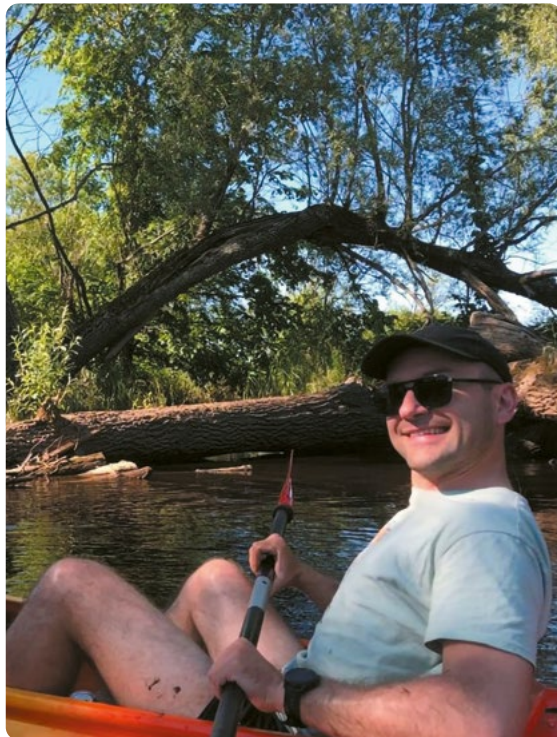
Toma Briča pārgājieni ar šova elementiem

MARŠRUTS

Vasaras maršruti gar upēm un ezeriem

INTERVIJA

Edgars Bertuks: Latvija ir ideāla vieta orientēšanās sportam

Saturs

PAVASARIS 2024
NR. **61** VASARA

- 03** DABAS VĒSMAS
- 04** AKTIVITĀTE
Skrējieni nezināmā virzienā
- 08** NUMURA TĒMA
Ūdens meža dzīvībai
- 12** PIEREDZES STĀSTS
Pārgājieni ar šova elementiem
- 14** MARŠRUTS IEDVESMAI
Vasara – ūdeņu tuvumā
- 18** INTERVIJA
Orientierists Edgars Bertuks
- 22** DROŠĪBA MEŽĀ
Sargi mežu no uguns!

Iepeldam vasarā

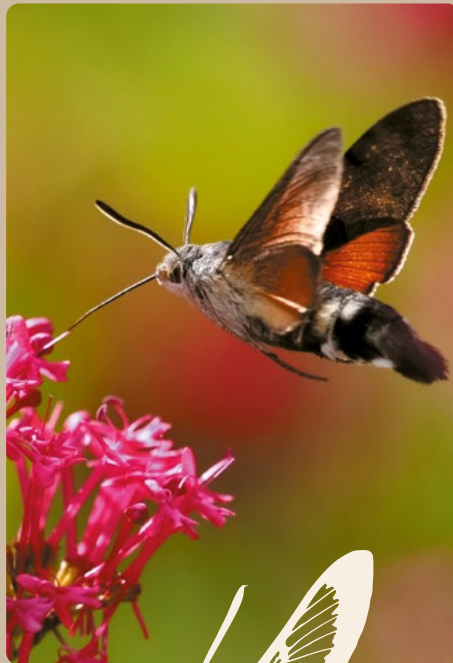
Veidojot šo mammadaba žurnālu, ir tā patīkamā *pirms* sajūta. Pirms pavasara un vasaras iestāšanās, pirms dabā gausumu nomaina visapkārt ņirboša dzīvība un pelēko krāsu nomaina sulīga gaiši zaļā. Tad katra brīva diena un brīdis var pārvērsties par piedzīvojumu dabā. Tikmēr būšana telpās un siltās drēbes gandrīz aizmirsīsies. Tiesa, ar izņēmumiem. Piemēram, šajā numurā aprakstītā tēma – orientēšanās. Tad garās bikses un jaciņa jāvelk pat karstā laikā. Orientēšanās palīdz izkustināt ne tikai ķermeni un izvēdināt prātu, bet vienlaikus to arī asina. Aizvedīšu tevi arī savos meža pieredzes stāstos. Tajos aprakstu divus gadījumus, kad būšana mežā izvērtās par negaidītu, uz mūžu atmiņā paliekošu notikumu. Dažas lappuses veltītas arī izziņai par ūdens lielo nozīmi meža ekosistēmās. Arī ieteikumi atpūtas galamērķiem šoreiz *ūdenīgi*, jo vasara ir laiks, kad pilnībā ļauties saskarsmei ar dabu – peldēt, staigāt basām kājām un kaut plikam skriet rāsas pilnā plāvā. Kad tad vēl?

Toms Brīcis

Invazīvos augus plūc droši

01

Pavasārī un vasarā gandrīz katra auga galvenais mērķis ir uzziēdēt un nobriedināt sēklas. Viskrāšņāk pļavas zied jūnija beigās un jūlijā. Pavasaris un vasara ir labs laiks, lai cīnītos ar invazīvām augu sugām un nepieļautu to uzziēšanu un sēklu izsēšanos. Dodoties pārgājienos, pievērs uzmanību, kas aug taku malās. Biežs iemītņieks gar meža takām ir puķu sprigane, kas klājienā aug treknām, sulīgām lapām. Grāvmalās, laukos un pļavās Kanādas zeltgalvīte un daudzlapu lupīna, pludmalēs Tatārijas salāts un krokainā roze, un vēl daudzi citi. Plūc droši!

Aug jaunie, netraucē!

02

Pavasārī un vasarā mežus, pļavas, laukus un pludmales sāk iepazīt dzīvnieku jaunā paaudze. Dzīvnieku mazuļus netraucē, jo vecāki visbiežāk ir kaut kur tuvumā. Vairumu meža zvēru vecāki mazuļus atstāj vienatnē, kamēr gādā maltīti. Īpaši bīstami dzīvnieku mazuļiem ir suņi, kas palaisti izskrieties bez pavadas. Esi atbildīgs un priecājies par mazajiem meža iemītņiekiem drošā attālumā!

Tas nav kolibri, bet tauriņš

03

Vieni no Latvijas krāšņākajiem dzīvniekiem ir tauriņi, tie ir krāsaini, dažkārt pat eksotiski, īpaši tie, kurus gadās redzēt reti. Sevišķs prieks, ja izdodas ieraudzīt lielākos Latvijas dienas tauriņus – sfingus. Vairums lielo tauriņu ir aktīvi naktīs, bet sausseržu un pētereņu sfingi rosās karstās, saulainās vasaras dienās. Pētereņu sfingi parasti mīt saulainās pļavās, bet sausseržu – saulainās mežmalās. Starp Latvijas tauriņiem tie izceļas ar kādu retu īpašību – to spārni ir caurspīdīgi, un tikai spārnu malās ir krāsojums. Sfingi ir tik lieli un ap ziediem rosās tik aktīvi, ka cilvēki tos mēdz noturēt vai nu par milzu kamenēm, vai par eksotiskajiem dienvīdu putniem kolibri. Abas sugas no skata ir ļoti līdzīgas, lielākas cerības tos redzēt ir karstās jūnija dienās.

dabas vēsmas

Skrējieni nezināmā virzienā

ORIENTĒŠANĀS – KUSTĪBA FIZISKAI VESELĪBAI UN BŪŠANA
DABĀ PRĀTA IZVĒDINĀŠANAI. ŠIS SPORTA VEIDS IR ARĪ LIELISKA
IESPĒJA SOCIALIZĒTIES UN SASTAPT LĪDZĪGI DOMĀJOŠOS.

Atskats pagātnē

1935. gada aprīlī laikraksts “Sporta pasaule” vēstīja: “No visiem skrējiena veidiem, kādus mēs zinām, veselīgākais ir meža skrējieni, tamdēļ arvien vairāk tiek izgudroti jauni tā veidi. Būtu jādomā, ka, vairojoties skrējiena dažādībām, skrējiena veidi tiktu atviegloti, bet izrādās, ka tas ir gluži pretēji – tie kļūst arvien grūtāk izvedami. Cilvēka ķermenim liek arvien vairāk sagatavoties dzīves vajadzībām. It populārs skrējiena veids ārzemēs ir palicis – skrējieni nezināmā virzienā.” Gadu vēlāk – 1936. gada oktobrī - Ķīšezerā krastos notika pirmās orientēšanās sacensības Latvijā, tās sauca līdzīgi kā nesen tautā popularitāti guvušo sporta veidu – “Skrējieni nezināmā virzienā”.

Gadiem ejot, orientēšanās pulcēja arvien lielāku cilvēku skaitu, jo līdz ar kustību fiziskai veselībai un būšanu dabā prāta izvēdināšanai šis sporta veids ir arī lieliska iespēja socializēties un sastapt līdzīgi domājošos. Vairāk nekā 50 gadus jebkurš interesents varēja sacensties tautas orientēšanās sacensībās “Rīgas magnēts”, kas notika visu gadu, tagad gan tas kļuvis vienkārši par “Magnētu”, un sacensības

notiek no pavasara līdz rudenim. Savukārt Atmodas laikā radās Baltijā lielākās orientēšanās sacensības, kas reizi gadā, vasarā, ir kā īsts orientieristu festivāls vairāku dienu garumā – “Kāpa”.

Kas īsti ir orientēšanās

Orientēšanās ir ļoti brīvs sporta veids. Tam nav definētas distances un trases, sacensības notiek visdažādākajās vidēs ar dažādu kontrollaiku jeb sacensību ilgumu, līdz ar to šo sporta veidu nevar noraksturot pāris vārdos. Paši orientieristi to apraksta apmēram šādi: “Orientēšanās ir izturības sporta veids, kas apvieno kartes lasīšanu un skriešanu. Dalībniekiem ir jāatrod un jāveic maršruts starp kontrolpunktiem iespējami ātrāk. Tā kā ceļš starp kontrolpunktiem nav noteikts vai marķēts, dalībniekiem pašiem ir jāizlemj, kurp doties, un tad jāveic izvēlētais ceļš neapmaldoties. Parasti karti ar kontrolpunktiem dalībnieki saņem starta brīdī, tāpēc nav iespējams iepriekš izplānot savu ceļu vai pārbaudīt, kur atrodas kontrolpunkti. Dalībnieks, kurš apmeklē kontrolpunktus noteiktajā secībā visātrāk, uzvar.”

Atšķirībā no citiem aktīvās atpūtas veidiem, orientēšanās ļauj arī asināt prātu, liek iedziļināties dabas likumos.

Trenē ķermeni un prātu

Mūsdienų steidzīgajā dzīves ritmā daudziem cilvēkiem būtība dabā ir brīdis atelpai. Pastaiga vai skrējieni mežā ļauj sakārtot domas, salikt pa plauktiem darāmos darbus un varbūt pat rast risinājumu ikdienas problēmām.

Orientēšanās nav tikai kustība vien. Tiesa, daļai cilvēku bažas, ka viņu kartes lasīšanas prasme būs klupšanas akmens, kas nevis izvedīs viņus cauri trasei, bet ievēdīs netaurejamos brikšņos un dūksnājā, ir iemesls palikt pie vienkāršām pastaigām, pārgājieniem un skrējieniem pa mežu.

Orientieristu pulkā ir dažāda līmeņa sportisti un entuziasti, kuri noteikti palīdzēs apgūt kartes lasīšanas mākslu, turklāt sacensības pielāgotas dažādām fiziskās sagatavotības un karšu lasīšanas prasmju pakāpēm. Tikai pāris skrējieni kopā ar smalku topogrāfisko karti pa mežiem, laukiem un pļavām atklāj kopsakarības dabā, ko drīz jau mācēsi paredzēt kartē: pat to, kas tieši nav uzrakstīts, — kura ezera mala ir sausāka, kura purvaināka, kur ieleja izejama sausām kājām, kur brienama pa piemirkušu zemi un sūnāju. Saprast ne tikai kartes leģendu, bet pēc kartes vecuma un apkārtējās vides īpatnībām paredzēt, kā šodien dabā izskatīsies pirms 20 gadiem kartē zīmētais. Kad tas izdodas, ir milzu gandarījums!

Kartes lasīšana ir lielisks prāta treniņš, ļaujot smadzenēm izkustēties ārpus ikdienā pierastā ritma un informācijas veida.

Viegli, grūti, ļoti grūti

Orientēšanās sacensībām ir dažādas grūtības pakāpes, kas ļauj izvēlēties sev piemērotāko: no 15 minūšu trasēm apdzīvotās vietās līdz diennakti ilgām sacensībām lielos mežu masīvos, purvos, pļavās un vēl ar pamatīgu reljefu. Līdzīgi kā jebkurai aktivitātei dabā, arī orientēšanās sportā svarīgs ir apģērbs.

Jāņem vērā, ka arī fiziskā slodze sacensību gaitā ir dažādā intensitātē. Īsākās trasēs no kontrolpunkta uz kontrolpunktu varbūt var arī skriet, bet, ja apvidus ir sarežģītāks, trase garāka, tad starp skrējieniem noteikti ir arī ejami posmi, dažkārt brienami vai pat lienami. Apģērbam jābūt arī pielāgojamam – kaut kam novelkamam un uzvelkamam. Orientēšanās ekipējums ir salīdzinoši lēts un pieejams bez lieliem ieguldījumiem. Ir nepieciešams skriešanas tērps – garās bikses, jaka. Orientieristi lielākoties izvēlas sintētisku sporta apģērbu, jo tas ir vieglāks un ātrāk žūst. Apavi gan vēlami izturīgi, ar rievotu zoli, daudzi izvēlas pat radzes. Ar slapjām kājām gan bieži nāksies samierināties. Vienlaikus – tā vienmēr ir izvēle – doties pēc kontrolpunkta pa taisnāko, bet sarežģītāko ceļu, kas ietver arī slapjas kājas, vai tomēr skriet pa garāku, vieglāku un sausāku ceļu. Orientēšanās pasākumi tiek rīkoti arī pilsētās un ciemos. Tas var būt labs veids, lai iesildītos, pirms doties pļavās un mežos.

Tehnoloģiju atbalsts

Mūsdienu orientēšanās sacensībās ir trīs lietas, bez kā nevar iztikt: karte, kompass un elektroniskā atzīmēšanās ierīce. Karti izsniedz sacensību organizatori, vairumā amatieru sacensību organizatori par nelielu cenu piedāvā kompasu un atzīmēšanās ierīci īrēt, taču, ja orientēšanās kļūst par regulāru hobijs, pašam savs inventārs ir ērtāk un lētāk. Mūsdienās plaši pieejamas dažādas ierīces ar GPS (globālā pozicionēšanas sistēma) atbalstu. Visbiežāk orientieristi izmanto sporta pulksteņus ar GPS. Cilvēkiem, kas tikai sāk interesēties par orientēšanos, bieži rodas jautājums, vai ar mūsdienu tehnoloģijām nav iespējams šmaukties? Atver telefonā karti, redzi, kur atrodies, un topogrāfisko karti ar kompasu var atstāt somā. Nē. GPS precizitāte nav gana augsta, lai palīdzētu orientēties bez kompasu un topogrāfiskās kartes. Bieži sacensībām pat speciāli tiek radītas kartes, kurās vai nu īpaši izceltas kādas detaļas, lai atvieglotu kontrolpunktu meklēšanu, vai gluži pretēji – šīs tas noslēpts vai samazināts kartes mērogs, lai palielinātu grūtības pakāpi. Vienlaikus GPS ir gana precīza, lai reģistrētu skrējienus un pēc sacensībām varētu izvērtēt, kur bijušas kļūdas, kur aizskriets nepareizi vai kur izdevies atrast īsāko ceļu. Sacensību godīgumu nodrošina arī elektroniskā atzīmēšanās ierīce. Atrodot kontrolpunktu, ierīce tam jāpietuvina un jāreģistrē. Finišā no ierīces tiek nolasīti dati, salīdzināti ar citiem dalībniekiem un katrs orientierists saņem izdrukā, kurā uzrādīts, cik ilgā laikā trase pieveikta un cik laika pavadīts starp kontrolpunktiem. ▲

Orientēšanās veidi

Orientēšanās skrējieni jeb klasiskā orientēšanās

Populārākais un izplatītākais orientēšanās veids, kurā dalībnieki brīvi pārvietojas apvidū skriešus.

Orientēšanās ar slēpēm

Notiek ziemā pa speciāli izveidotu trašu tīklu. Lai sekmīgi piedalītos, jābūt teicamām slēpošanas prasmēm.

Velo orientēšanās

Iespējams, dinamiskākais no orientēšanās veidiem, un tajā tiek izmantota karte, kurā uzsvars likts uz ceļiem un takām – vai brauksi pa mazām taciņām īsāku posmu, vai pa šoseju, bet garāku?

Orientēšanās taku distancē

Pārbauda spēju izprast karti, jo dalībniekiem no vairākiem dabā redzamiem kontrolpunktiem jānosauc tas, kura atrašanās vieta attēlota kartē. Šis ir vienīgais orientēšanās veids, kurā pārvietošanās ātrums nav izšķirošs, tāpēc tas ir īpaši piemērots cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Nakts orientēšanās

Sarežģītākais orientēšanās veids, kuru izbauda īpaši prasmīgi orientieristi. Lai ar to nodarbotos, nepieciešama jaudīga galvas lampa ar akumulatoru.

Rogainings

Orientēšanās sacensības, kuru oriģinālais ilgums ir 24 stundas. Noteiktā laika posmā dalībniekiem jāapmeklē iespējami vairāk kontrolpunktu, kuriem ir dažādas vērtības.

Biežākie distanču garumi Sprints

12–15 minūšu ilga distance, parasti pilsētās vai parkos. Svarīgākais ir ātrums un ceļu variantu izvēle.

Vidējā distance

30–40 minūšu ilga distance, parasti mežā. Svarīgākais ir prasme lasīt karti un spēja noturēt augstu tempu.

Garā distance

70–90 minūšu ilga distance mežā. Svarīgākā ir izturība un labāko ceļu variantu izvēle.

Maratons

2–3 stundu individuālā distance mežā, kas ir kā pagarināta garā distance.

Orientēšanās stafete

Komandas dalībnieki distancē dodas viens pēc otra. Ir dažāda veida stafetes – klasiskā distance ar trīs sportistu komandām un 30–40 minūšu ilgiem posmiem, jauktajā sprinta stafetē ir 3 vai 4 dalībnieki, kuri secīgi veic sprinta distances, bet ir arī tādās sacensībās kā Jukola un Tiomila, kurā 7 vai 10 cilvēki secīgi veic distances no saulrieta līdz saullēktam.

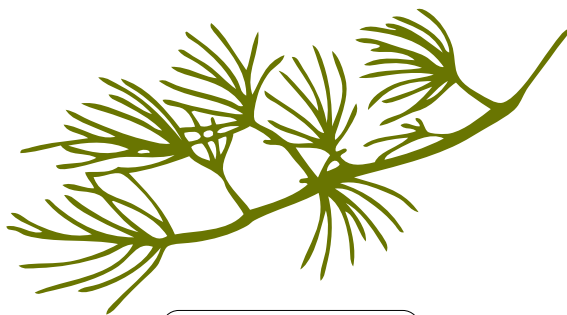

Ūdens meža dzīvībai

ŪDENS IR DZĪVĪBAS PAMATĀ. UN ARĪ LATVIJAS MEŽU DAŽĀDĪBU LIELĀ MĒRĀ NOSAKA TIEŠI ŪDENS.

Ūdens un mežs ietekmē viens otru. Pat ļoti līdzīgās augsnēs aug dažādi meži, ja pieejamais ūdens apjoms ir atšķirīgs. Arī vienas un tās pašas koku sugas dažādos ūdens apstākļos uzvedas dažādi. Spilgts piemērs ir priede. Kurzemes un Vidzemes mežos tās slejas garas un staltas, spēj turēties pretī niknajiem jūras vējiem un jau izsenis bijušas svarīgs izejmateriāls leģendāru burinieku un grandiozu celtnu būvniecībā, bet slapjos purvos tās ir mazas, līkas un bez ambīcijām kādu dienu kļūt par katedrāles torņu turētāju.

Vienlaikus mežs ietekmē arī ūdeni. Piemēram, egles upju krastos veicina ūdens paskābināšanos un daudziem ūdens organismiem nav tas patīkamākais kaimiņš. Koku iegāšanās upē vētrās vai krastu noskalošanās dēļ būtiski maina upes tecējumu. Koku sanesumu un aizdambējumu dēļ īsā laikā var stipri mainīties upes iemītnieku sastāvs. Tas pat var mainīt apkārtnes hidroloģisko režīmu un ietekmēt no upes tālākus meža gabalus. Viss ir cieši saistīts, tāpēc svarīgi to pētīt un izzināt.

UZZINI VAIRĀK

Kāpās priedes ir zarotas, jo aug reti viena no otras, strupas ar rauktu stumbru, jo jāiztur liels vēja spiediens. Stumbra stiprībai ir liela nozīme. Kāpās augošās priedes savstarpēji nekonkurē — tas kokus mudinātu augt garumā, jo būtu jātiecas pēc gaismas. Kāpās augsne arī nabadzīga, bez auglības potenciāla uz labu pieaugumu, kā arī mitrums mainīgs, ja kāpa augstāka un saknēm nav saskarsmes ar gruntsūdeni.

Labās, staltās priedes aug atstatus no jūras krasta, bet sasniedzamā attālumā, ko kuģu būvētāji arī izmantoja, tās nosaucot par *Pinus sylvestris Rigensis*.

Klimata pārmaiņas maina ūdens režīmu

Jaunus izaicinājumus rada klimata pārmaiņas. Lai arī Latvijā nokrišņu daudzums gada griezumā ir lielāks par iztvaikojumu un ūdens mums paliek pāri, tomēr nokrišņu sadalījums kļūst arvien nevienmērīgāks. Agrāk ziemas sniegi pavasarī mežos kusa lēni, Vidzemē vēl pat līdz maijam mitrinot mežu. Tagad sniegs mēdz nokust jau ziemas vidū vai pat lāga neuzsnigt. Pēc siltām ziemām sausums mežā iestājas ātri. Savukārt vasarās arvien biežāki ir sausuma periodi, kas kokiem rada stresa apstākļus. Bēdīgi slavenais egļu astoņzobu mizgrauzis ir spilgts piemērs. Pirmkārt, arvien garākās un siltākās vasarās šie kukaiņi spēj laist pasaulē nevis vienu, bet divas un pat trīs jaunās paaudzes. Otrkārt, sausuma nomocītās egles nespēj pretoties kukaiņu uzbrukumam, jo nevar saražot gana daudz sava galvenā aizsargieroča – sveķu. Šai problēmai risinājuma vēl nav.

Avotu, upju un ezeru veldze

Pazemes ūdens avoti, kas iznāk virszemē, ir būtiski tieši gada sausajā periodā. No tiem barojas ne tikai mežs. Arī upēs un ezeros pazemes ūdens ir vienīgais resurss, kas spēj noturēt ūdens līmeni. Cilvēkiem avoti allaž saistījušies ar tīru ūdeni, tomēr jābūt uzmanīgiem! Ūdens izplūšana virszemē nebūt nenozīmē, ka ūdens patiesi nāk no dziļas pazemes, kas garantē tā kvalitāti.

Avota ūdens ne vienmēr ir drošs slāpju veldzēšanai.

Kā skaidro Latvijas Universitātes pētniece Inga Retiķe, nav pilnīgi drošu pazīmju, kas garantētu, ka mežā uzietā avota ūdens ir tīrs. Ir dažas norādes, kas var vadināt domāt, ka ūdeni var dzert droši, proti, no dziļiem pazemes slāņiem iztekošs ūdens parasti ir ar augstu mineralizāciju. Tas nozīmē, ka, ūdenim iztekot virszemē, no tā izdalīsies dzelzs, kaļķis vai sēra savienojumi. Tiesa, šāds ūdens parasti ir arī ar samērā nepatīkamu aromātu. Savukārt tā avota, kuram apkārt nav dzelzij raksturīgās sarkanās vai kaļķa un sēra nogulsnes, ūdens ir dzidrs, bez aromāta un varbūt pat viegli iesaldens. Un, visticamāk, tas nāk kaut kur netālu no zemes virspuses un necik tālu ceļu caur iežiem nav veicis. Turklāt iesaldenu garšu ūdenim piedod organiskas vielas, kas potenciāli var būt bīstamas. ▲

Vēro ūdens un meža mijiedarbību

01

VIDZEME
57.672899, 25.997229

Aizsargājamo ainavu apvidus “Ziemeļgauja” ir unikāla teritorija gar Gaujas upi ar vecupju sistēmu, ar botāniski vērtīgām pļavām, veciem jauktiem un lapkoku mežiem. “Ziemeļgaujā” ir vairākas labiekārtotas atpūtas vietas, viena no tām – pie Gaujas Spicu tilta ar koka lapeni un galdus, soliņiem un iekārtotu ugunsкура vietu.

02

KURZEME
57.121802, 22.280656

Mežu ieskausti ezeri veido arī īpašu ainavu. Viens no tiem ir Dzilonis, saukts arī par Ziloni vai Ziloniša ezeru, kas atrodas Rendas apkārtnē. Ezera vidējais dziļums ir 3 m, un ūdens tajā ir ļoti dzidrs. Pie ezera labiekārtota atpūtas vieta ar galdus un soliņiem un ierīkots ugunsкура vietu.

03

ZEMGALE
56.817267, 22.947161

Viesatas upe vijas cauri mežam, metot līkločus un skatam atsedzot tās gleznainos stāvkraustus. Te var novērot lielu putnu, augu un dzīvnieku daudzveidību, upes bagātības un iežu atsegumus upes. Gar upi ved divas marķētas pastaigu takas. Atelpa – labiekārtotās atpūtas un piknika vietas.

04

LATGALE
57.278578, 27.612792

Dīķi ir nozīmīga dzīves vieta abiniekiem un bezmugurkaulniekiem. Vienu no mežā ieskaustiem dīķiem atradīsi Ziemeļlatgalē netālu no dabas lieguma “Zodānu purvs”. Dīķa krastā ierīkota koka lapene ar ugunsкура vietu. Garām ved Ezertakas 2. posms “Kuprava-Žiguri-Mitrakalns-Vijaka”.

Tikai trešdaļa Latvijas upju un ezeru ir labā ekoloģiskā kvalitātē

Nozīmīgākās ūdens kvalitātes problēmas rada piesārņojums ar augu barības vielām, kā arī krastu un gultnes pārveidojumi. Viena no šādām upēm, kuras ūdens kvalitāti laika gaitā ietekmējuši abi minētie faktori, ir Toras upe, kas ietek Agē.

Vēstures avotu liecības

Tieši pirms simt gadiem, 1924. gada 8. februārī, Stienes pagasta namā bija sapulcējušies daži rosīgākie pagasta zemturi, lai spriestu par plavām, kuras regulāri applūst līkumainās Toras upes dēļ. Pēc dažiem gadiem tā laika Zemkopības ministrija apstiprināja Toras upes regulēšanas projektu un upe tika iztaisnota un padziļināta. Vienlaikus Toras upes piekrastes joslu ilgu laiku veidojušas egļu audzes, kuru nobiras ūdeni padarījušas skābāku un piesārņojušas. Lai Toras upes ūdens kvalitāti uzlabotu, AS “Latvijas valsts meži” (LVM) Eiropas Savienības līdzfinansēta integrētā LIFE programmas projekta “LIFE GoodWater IP” ietvaros izmanto dažādus videi draudzīgus zaļās un zilās infrastruktūras risinājumus.

Zaļā un zilā infrastruktūra

Īstenojot zaļās infrastruktūras risinājumus, LVM projekta darba grupa jau 2023. gada rudenī divu kilometru garā Toras upes posmā kopumā 10 hektāru platībā samazināja egļu daudzumu. To vietā tiešā upes tuvumā iestādīti vietējo sugu lapu koki, tā dažādojot upes piekrastes mežaudzi un veicinot lapu koku nobiru nonākšanu upē, kas ir vērtīgas ūdens organismiem.

Zilās infrastruktūras risinājumi ūdens attīrīšanai šajā teritorijā tiks izmantoti jo plaši. Pirms grāvja ieteces upē šeit izbūvēs pārgāznes dambi, kas kontrolēs maksimālo ūdens plūsmu, un izveidos pusmēness formas nosēdbedri, kas veicinās tajā iekļūdušo nevēlamo sedimentu un organismu nosēšanos tās gultnē. Šādi tiks attīrīts ūdens tā tālākajā tecējumā uz Agēs upi un saistīti – Baltijas jūru. Tāpat projekta teritorijā plānots izveidot vēl trīs dažādus sedimentācijas dīķus jeb nosēdbedres: viena būs standarta risinājums ar gultnes padziļinājumu, otra būs netipiska nosēdbedre pakava formā, bet trešā nosēdbedre būs pildīta ar šķeldu, kas “ķers” piesārņojumu. ▲

PASTAIGU TAKA

Īstenotos risinājumus ikviens varēs aplūkot un tuvāk izzināt uz vietas dabā, jo LVM teritorijā ierīkos pastaigu taku un izvietos informācijas standus ar veikto darbu skaidrojumiem.

Pārgājieni ar šova elementiem

LABĀKIE PIEDZĪVOJUMI DZĪVĒ PARASTI SAISTĀS AR NEIERASTU, NEIKDIENIŠĶU VIDĪ UN APSTĀKĻIEM, KAS SPILGTĀK PALIEK ATMIŅĀ. BIEŽI VIEN TIEŠI TĀPĒC, KA IR NEIKDIENIŠĶI, UN ARĪ TĀPĒC, KA TRŪKST PIEREDZES, KĀ RĪKOTIES SITUĀCIJĀS, KURĀS NEESI BIJIS. UN TĀDI NOTIKUMI MEŽĀ MĒDZ GADĪTIES GAN VASARĀ, GAN ZIEMĀ.

Ar palagu no ciņa uz cini

Sākšu ar vasaras stāstu, kas palicis atmiņā kā piedzīvojums, kas uzradās negaidīti, ne no kurienes. Krietnā pulkā bijām devušies vairāku dienu laivu braucienā. Turklāt vēl dažas dienas iepriekš, sēžot pilsētā, biroja darbos, nebiju pārliecināts, vai vispār sanāks laiks izrauties uz dažām dienām, lai laivotu. Laiku izdevās izbrīvēt, bet laivu braucienā bija paredzēti karnevāla elementi, proti, bija jāpārgērbjas par kādu tēlu. Tam gan man laiks nesanāca, tāpēc paņēmu līdzi palagu, ko uzmaucu pār galvu, un paziņoju, ka esmu spoks. Laivu brauciens notika lietainā vasarā; upes krasti, lauki un meži visapkārt bija peļķēm pilni, pārmirkuši. Otrās dienas vidū, uzskrienot asam zaram, gumijas laiva pārplīsa. Laivas biedri sasēdās citās laivās, bet es nolēmu, ka labāk došos līdz nākamajai nometnei gar krastu. Un te piedzīvojums sākās. Bolupe, pa kuru laivojām, atsevišķos posmos ir taisnota, tās malās ir palikušas vecupes, pārmirkušas palienes. Tā nu mans gājiens pa mežu gar upi, ko biju cerējis kā lēnu, baudot mieru, tālu prom no lielām apdzīvotām vietām, pamazām pārvērtās par arvien sarežģītāku šķēršļu joslu. Meža vidū attapos palielas, nepārbrienamas vecupes krastā. Vecajā, arī pārmitrajā mežā koki sagāzušies krustu šķērsu. Un priekšā plava – ar augstiem zāļu ciņiem, kas arī vienīgie liecina par plavas esamību, jo pārējais ir zem ūdens. Vienīgais veids, kā to šķērsot, bija lēkt no ciņa uz cini, brīžiem mesties četrāpus, kur nākamais cinis ir par mazu,

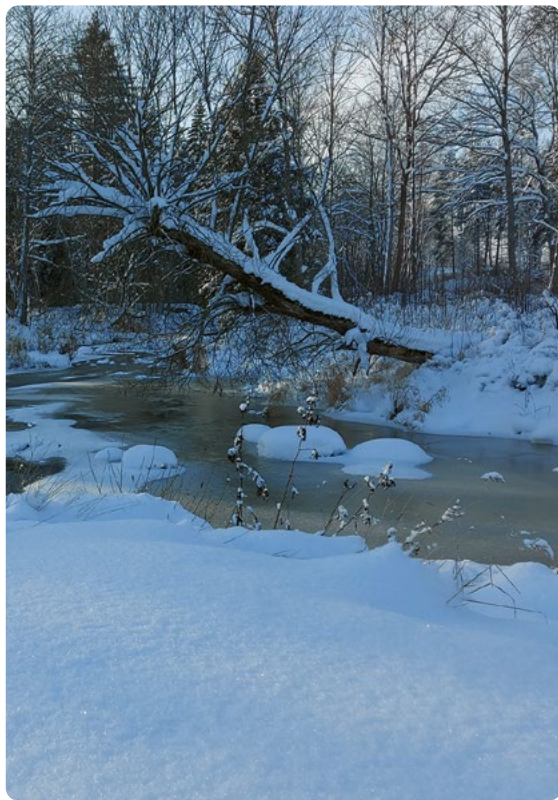
lai noturētu lēcienu. Aizraujoši, patiesi! Tikai tas spoka kostīms... Jā, es biju nolēmis, ka būs jautrāk, ja mežā došos palagā. Tā nu es vienā brīdī attapos, tērpies palagā, četrāpus balansējot starp zāļu ciņiem, lai neiekristu ūdenī, un atcerējos, kā vēl pirms dažām dienām sēdēju birojā, steidzot pabeigt darbus, lai dotos rāmā atpūtas braucienā ar laivu. Apstākļu kopums bija pietiekams, lai es mazliet balsī pasmietos un turpinātu ceļu pāri applūdušajai plavai. Kad tiku līdz mežmalai, likās, ka nu gan būs miers. Mežs skaists, nav pārlietu brikšņains, ir pa kādai vētras nolauztai eglei, bet gājienam tas daudz netraucēs. Zem vienas nogāztas egles sadzirdēju kustību. Piegāju tuvāk, un no sagāztajiem egļu zariem izskrēja bars meža sivēnu. Skaisti. Vēl strīpaini. Skata baudīšana gan ilga tikai dažas sekundes, jo atskārtu, ka, ja ir sivēni, tad tepat kaut kur ir arī viņu mamma. Un, kā apgalvo zinātāji, tad mežacūku mātes esot vieni no bīstamākajiem dzīvniekiem Latvijas mežos. Dažās sekundēs es jau biju lēkšos atpakaļ uz mežmalu un, piepacēlis palagu, lai tas neaizķeras aiz zariem, auļoju gar applūdušās plavas malu, vienlaikus meklējot koku, kurā rāpties, ja meža cūka mani sāktu vajāt.

Pēc kāda brīža skrienot sapratu, ka nu būs gana droši, un slāju nu jau mazliet sagurušā solī, slapjām kājām un slapju palagu tālāk. Kad tiku līdz nometnei, laivotāji taujāja, kā man gāja, vai sanāca izvēdināt galvu un pabūt rāmi dabā. Atbildēju: "Jā un nē!"

Vakarēšana sasalumā

Ja jau pat vasarā mežā var iekulties neparedzētos notikumos, tad ziemā tas ir vēl vienkāršāk. Bija janvāra vidus, kad nelielā draugu pulkā devāmies pārgājienā pa mežu Ziemeļvidzemē. Ar nakšņošanu. Pārļaut nakti bija paredzēts kāda nomaļa meža mājēlē, kas agrāk kalpojusi kā mednieku namiņš, bet vairs netika īpaši izmantota, jo jumts ir caurs. Ja labi ieskatījās, caur to varēja samaniņt zvaigznes. Namiņš būtibā ir tikai viena telpa, kuras vidū ir pavards un gar malām soli. Ārā todien pamatīgs sals. Ne gluži -30, bet ap -20 grādiem gan. Pārgājienu beidzām diezgan agri, jau ap saulrietu, kas janvāra vidū Ziemeļvidzemē ir ap četriem pēcpusdienā. Jāpaspēj sagādāt malka pavardam, kur gatavot vakariņas un ar ko piekurināt namiņu nakšņošanai. Cirvis bija. Zāģa nē. Bet varēja iztikēt. Atgādājām uz namiņu pāris brangākus kritušus kokus. Kurinājām, gatavojām vakariņas, paralēli vēl notika malkas ciršana, līdz cirvim nolūza kāts. Namiņa apkārtnē nebija pārāk daudz sakritušu neliela izmēra zaru, ko varētu pārvērst malkā bez cirvja, tādēļ, lai pārļautu nakti tik aukstā naktī, sākās otrs pārgājiens. Zaru jau tā nebija daudz, bet tie paši zem dziļa sniega.

Iecerētā vakarēšana pie pavarda bija pārvērtusies elementos no kāda izdzīvošanas šova. Taču kas par sajūtām, kad spožs mēness izgaismoja piesnigušu mežu spelgonī, kaut kur pa malu malām dzirdējām citus vācam zarus, bet pa vidu dzirdams arī lausks. Viena no retajām reizēm dzīvē, kad to izdevies dzirdēt.

**Lai kā kurinājām, brokastīm
paredzētā pārtika līdz rītam
tāpat bija sasalusi, jo
nakts bija patiesi
auksta.**

Lūk, tie ir mani spilgtākie piedzīvojumi mežā. Daudz ir arī tādu, kas tiešām iet pēc plāna, kad ir laiska atpūta pastaigās vai pie ugunskura. Tiesa, pēc tādiem piedzīvojumiem varbūt netop jautri, kompānijās pārstāstāmi stāsti un leģendas, bet ikdienas darbos gan var atgriezties enerģijas un spara pilns, lai jau atkal plānotu jaunus piedzīvojumus. ▲

Vasara –
ūdeņu tuvumā

Vasara ir laiks, kad ūdeni novērtējam vairāk nekā citos gadalaikos. Gada siltajos mēnešos maršrutu plāni biežāk ved gar upēm, ezeriem un jūru, kur ir iespēja nopeldēties vai vismaz pabradāt, lai atvēsinātos. Latvijas valsts mežos atradīsi desmitiem atpūtas vietu gan upju, gan ezeru krastā.

SEZONA:
visu gadu

VIETA:
Zemgale

KĀŅIERIS

LĀČUPES TAKA

JĀNĪŠA DABAS TAKA

VASKARIS

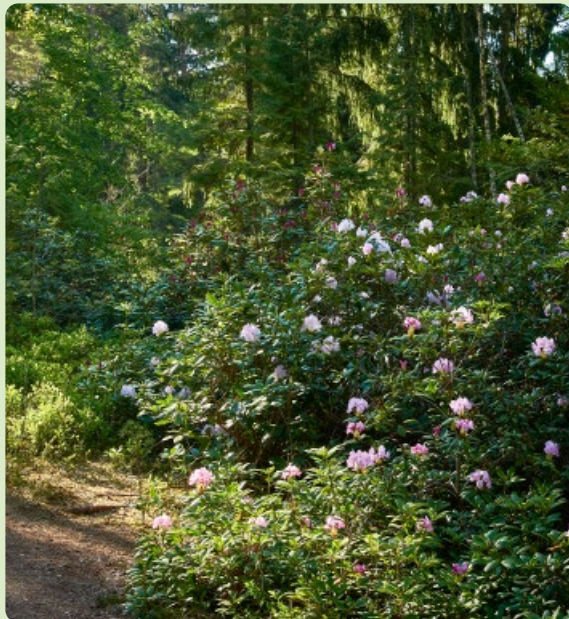

Kaņieris — Latvijas lagūna

VĒROT PUTNUS

Latvijas piekrastē ir vairāki lagūnas ezeri, tostarp arī Kaņieris. Lagūnas gan saistās ar eksotisku silto zemju dzidri zilajām pludmalēm, taču, kā teikts vārdnīcā, lagūna ir sekls līcis, ko no jūras vai okeāna atdala ūdens sanesta zemes strēle, sēklis. Un Kaņiera ezers ir liecība no laika pirms vismaz četriem tūkstošiem gadu, kad Baltijas jūra bija daudz lielāka un tās krasti atradās daudz tālāk Latvijas iekšzemē. Jūrai atkāpjoties, dziļākās ieplakas pārvērtās ezeros. Līdzīgi kā citi Latvijas piekrastē esoši lagūnas ezeri (Engures, Liepājas, Papes u. c.) arī Kaņieris ir sekls. Dziļākā vieta ir tikai 1,8 metri. Taču piekrastes ezeri ir īpaši iecienīti ūdensputnu vidū.

No 342 Latvijā reģistrētajām putnu sugām Kaņierī novērotas vairāk nekā 200. Putnu vērošanai piemērotākais laiks ir pavasaris un vasaras beigas. LVM laivu bāzē iespējams nomāt laivu, taču putnus var vērot arī no krasta vai putnu vērošanas torņa. Bāzes apkārtnē ir pastaigu takas, ugunsкура vieta, nojume, un te droši var atpūsties kopā ar mājdzīvnieku.

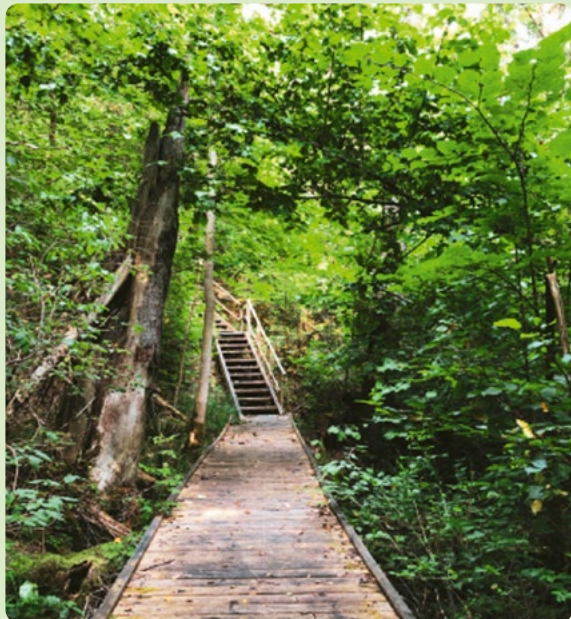
Lāčupes taka un dendroloģiskie stādījumi

APCEĻOT PASAULI

Netālu no Kaņiera atrodas Lāčupes dendroloģiskie stādījumi un taka. Lāčupes dendroloģiskie stādījumi ir īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas atrodas starp Apšuciemu un Klapkalnciemu, aptuveni stundas braucienā no Rīgas.

Lai arī tajā interesanti ir visu pavasari un vasaru, tomēr vislabākais laiks ir rododendru laiks maijā un jūnijā. Dendrāriju ierīkoja 1959. gadā, lai pētītu svešzemju augu mijiedarbību ar vietējiem biotopiem. Dendroloģiskajos stādījumos ir 350 lapu koku un 60 skujkoku sugu no dažādām pasaules malām ar kaut nedaudz līdzīgu klimatu kā pie mums. To vidū, starp citu, ir vairāku sugu valrieksti, kas siltās vasarās arī nogatavojas. Tie pat sākuši mežā, dabiskā vidē paši veidot nākamo paaudzi. Gar jūru, Lāčupīti, cauri kāpām, mežam un dendrārijam vijas daudzas taciņas, koka laipa, kāpās arī kāpnes, kas dod iespēju baudīt dažādu ainavu. Īpaši skaista ir ieleja, pa kuru plūst šaurā Lāčupīte.

2022. gadā Lāčupītes dendroloģiskajā parkā veikti arī vairāki labiekārtošanas darbi: izveidotas laipas un tiltiņi, kā arī atpūtas stūrītis un aktīvās atpūtas iespējas mazajiem apmeklētājiem. Sekojot norādēm no viena gleznaina nostūra uz citu, pa ceļam var satikt arī 12 dažādu “Meža garu” kokā izgrieztus tēlus.

Jānīša dabas taka

1,2 km

ATRAST SLĒPNI

Taka ir aplveida un divas reizes šķērso Jāņupīti (dažās kartēs tā saukta arī par Kalnupi). Šī taka ieteicama tiem, kas grib redzēt cilvēku neskartu mežu. Taka veidota tā, lai varētu apskatīt 100–150 gadus saimnieciski neietekmētu meža ekosistēmu, tāpēc tur redzami simtgadīgi ķērpju un sūnu apauguši dižkoki, arī gadu gaitā vētru laužti, kritālās pārvērtušies stumbri un zari. Taka ir mazliet vairāk par kilometru gara, tajā ir koka laipas, kas slapjā laikā var būt slidenas. LVM aicina ceļotājus izmantot jauno Jānīšu ceļu, kura galā, jaunā ceļa apgriešanās laukumā, var atstāt savu auto. Turpat netālu ir arī atpūtas vieta ar nojumi, malku un ugunsкура vietu. Starp citu, tie, kas aizraujas ar ģeoslēpņu meklēšanu, pameklējiet Jānīša takas slēpni! Tas izvietots jaukā vietā.

IEDVESMA

Plāno brīvdienų maršrutu kopā ar mammadaba! Izmanto karti, kurā atradīs 350 atpūtas vietas visā Latvijā.

Vaskaris jeb Stulbais ezers

VAKARĒT PIE EZERA

Nav tik traki. Ezeram nav ne vainas. Stulbajam ezeram ir arī pieklājīgāki nosaukumi, turklāt vairāki: Vaskara, Vaska, Vaskaišu, Vaskaris. Ezera grunts daudzviet smilšaina. Ezera vidējais dziļums ir ap metru, dziļākajā vietā – 2,8 metri. Pie tā ierīkota klusa, nomaļa atpūtas vieta, kas piemērota gan pusdienu pauzei, gan vakaram un nakšņošanai ar teltīm. Dodoties atpūsties pie ezera, vērts ielāgot, ka te nav ugunsкура vietas, tāpēc ēdiena vai siltu dzērienu pagatavošanai jāņem līdzi gāzes deglis. Meža ugunsnedrošajā laika posmā no maija līdz septembrim ar uguni mežā jābūt īpaši piesardzīgiem: atklātu uguni drīkst kurt tikai tam paredzētās vietās. Mežos apkārt ezeram dominē priedes un egles, te ir labas sēņu un ogu vietas.

VĀRDU SPĒLE

Stulbais ezers nav vienīgais, kas ticis pie šāda nosaukuma. Kurzemes novadā, pusceļā starp Embūti un Maznīkrāci, atzarojas lielceļš. Aiz Miera kapiem ceļš šķērso Stulbenes purvāja mitro ieleju. Un turpat arī Stulbenes pilskalns, kuram nosaukums dots pēc tuvējā purvāja vārda. Viens no savabīgā vietvārda skaidrojumiem savulaik bijis saistāms ar vārdu aklis.

ĪSTENS DABĀ GĀJĒJS

Edgars Bertuks

LAI SĀKTU ORIENTĒTIES, LIELISKI IR MŪSU PIEJŪRAS PRIEŽU MEŽI,
STĀSTA PIRMAIS PASAULES ČEMPIONS LATVIJAS UN BALTIJAS
ORIENTĒŠANĀS SPORTA VĒSTURĒ – EDGARS BERTUKS.

Izskriet mežu ar karti

LATVIJA IR VIENA NO LABĀKAJĀM VIETĀM,
KUR NODARBOTIES AR ORIENTĒŠANĀS SPORTU. JO SEVIŠĶI
IESĀCĒJI NOVĒRTĒS FANTASTISKOS PIEJŪRAS PRIEŽU MEŽUS,
KAS IR SKRAJI UN PĀRREDZAMI.

Orientēšanās sports ir viens no retajiem, kas notiek brīvā dabā, dažādās vidēs, bez konkrēti iezīmētās trases. Vai tas bija būtisks faktors, izvēloties pievērsties šis sportam profesionāli?

Tas noteikti bija viens no iemesliem. Arī skriešanā ir dažādas trases, dažādi maratoni un stadioni, bet nav tās daudzveidības, ko var piedzīvot orientēšanās sportā. Klasiskais jautājums ir – cik ātri jūs tur skrienat? Tad man ir jāskaidro, ka tas atkarīgs no apvidus. Pa Pierīgas priežu mežu vienu kilometru var noskriet ātrāk par 4 minūtēm, bet Francijas klintīs jāskrien divreiz vai pat trīsreiz lēnāk.

Vai, trenējoties pasaules līmeņa sacensībām, pietiek ar treniņiem Latvijā?

Ja mērķa sacensības notiek Latvijā, Lietuvā, Igaunijā vai līdzīgos apvidos, tad pietiek, bet, ja specifiskos apstākļos, tad ir jābrauc trenēties konkrētajā vietā. Pēdējos 15 gados, kad aviobiļetes ir kļuvušas lētākas, līmenis orientēšanās sportā ir audzis, jo visi var atļauties braukt uz treniņnometnēm, nevis trenēties tikai savā valstī. Bet arī Latvijā var trenēties daudz. Es savam labākajam pasaules čempionātam, kas notika Šveicē, pamatā sagatavojos tepat, Latvijā.

Daudzus treniņus aizvadīju Siguldas gravās. Ne jau visu laiku skrēju augšā lejā, tie bija dažādi treniņi – tempa, intervāla un daudzi citi, bet izmantoju to, kas mums ir te uz vietas. Arī nākamajam čempionātam Somijā, kur ieguvu bronzas medaļu, varēju gatavoties Latvijā, jo apvidus bija līdzīgs kā mūsu priežu meži, tikai ar lielākiem kalniem. Savukārt Norvēģijā slavena ar saviem skarbajiem apstākļiem – kalniem, klintīm un purviem, kas var būt arī viss vienkopus. Tur ir jābrauc trenēties uz vietas.

Sēņotājiem un ogotājiem gandrīz katram ir stāsts par apmaldīšanos mežā. Vai profesionāliem orientieristiem arī kādreiz tā sanāk?

Drīzāk ne. Protams, ir eksotiskāku valstu pārstāvji, viņi apmaldās. Tagad mums liek klāt GPS raidītājus, lai reālā laikā var redzēt, kur mēs atrodamies, un tad arī var redzēt, ka daži atrodas ārpus kartes (sacensību teritorijas), bet tie ir eksotisko valstu sportisti, kas iegūst tā sauktās *wild card*, kas nepieciešamas dalībai pasaules čempionātā. Pašam jau arī kādreiz ir visādi gadījies, tomēr tā nav tāda īsta apmaldīšanās, kad nezini, kā tikt ārā no meža. Tie vairāk ir gadījumi, kad nevar atrast konkrēto punktu. Un tiek zaudēts laiks.

Vai laikapstākļi sagādā ekstrēmus piedzīvojumus?

Latvijā ne. Protams, pavasaros gadās, kad mežā ir šausmīgi slapji, bet tas nav nekas ekstrēms. Šveices kalnos gan diezgan bieži ir migla. Celies augšā ar vagoniņu uz starta vietu, spīd saulīte, bet, kad ir jāstartē, ir tāda migla, ka nevar redzēt neko... pat ne tuvāko koku. Vēl atceros reizi Somijā. Kad sākām trenēties, bija ap -3...-4 grādiem un sāka līt lietus. Ja šādos apstākļos neesi padomājis par apģērbu, tad rokas un kājas vairs nejūti un domā, vai maz tiksī līdz mājām. Tā arī toreiz bija.

Izklausās, ka Latvijā tiešām ir laba vieta, kur nodarboties ar orientēšanās sportu.

Noteikti! Sākšanai pat viena no labākajām vietām pasaulē. Mums ir fantastiskie piejūras priežu meži. Tie ir skraji, un iesācējam ir viegli redzēt tālu uz priekšu visus kalniņus un objektus. Kad uzkrāta pieredze, tad var atrast arī brikšņus, kalnus, bet tas, kā pietrūkst, ir klinšainie apvidi, kas ir tehniskāki. Tādi ir Skandināvijā, tāpēc arī tā skaitās orientēšanās paradīze. Toties viņiem ir mazāk piemērotu apvidu iesācējiem.

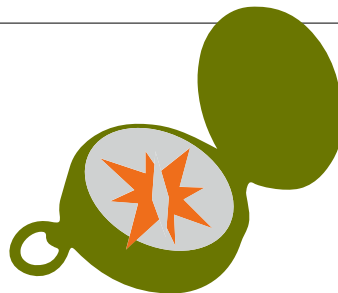
Kādas ir biežākās kļūdas, ko iesācēji pieļauj? Pārvērtē kartes lasīšanas prasmes vai izvēlas nepiemērotu apģērbu?

Visiem iesācējiem klibo kartes lasīšana, bieži vien nezina elementārus apzīmējumus. Kartēs ir apzīmētas vietas, kur nedrīkst iet iekšā, piemēram, privātmāju teritorijas vai tādās, kur tiešām ir bīstami. Cilvēki to nezina un par katru cenu cenšas tikt cauri tai vietai. Līdzīgi ar purviem – mēģina tikt pāri tur, kur ir skaidri uzzīmēts, ka nevajadzētu mēģināt un ir jāskrien apkārt. Par laimi man nav zināms gadījums, kad cilvēks paliek purvā, bet vieglu izbīli cilvēki ir piedzīvojuši. Un vēl tipiska iesācēju kļūda ir neprasme rīkoties ar kompasu. It kā saprot, kā kompasu lietot, bet apgriežas par 180 grādiem un seko kompasam. Ja papildus arī karti vēl tik labi neprot lasīt un liekas, ka dabā kaut kas arī sakrīt ar karti, tā var iet tālu nepareizā virzienā. Kad kļūda saprasta, tad jau liels gabals ir noiets. Tiesa, tā gadās ne tikai iesācējiem. Garās distancēs, kad galva ir karsta, arī pieredzējušie sportisti mēdz šādi kļūdīties.

Kura no visām ir tava mīļākā orientēšanās distance, un ko tu domā par arvien pieaugošo rogaininga popularitāti?

Man kā profesionālim joprojām mīļa ir orientēšanās klasika – vidējā distance un stafete, jo tās ir visdinamiskākās. Sprints gan tagad arī ir ar pieaugošu popularitāti, tas ir ļoti skatāms un dinamisks. Rogainings gan ir mazliet citāds – es teiktu, ka tie ir divi dažādi sporta veidi, jo atšķiras trenēšanās, plānošana, tehniskais izpildījums, arī kartes ir citos mērogos. Rogainingā jāskrien ļoti ilgi, temps nav tik svarīgs. ▲

Edgars iesaka

TOP3 orientēšanās vietas

01 Siguldas gravas,
īpaši ap Gūtmanalu
un Turaidas pili

02 Mazirbes apkārtnes
piejūras meži
ar iegarenajiem
purviem un mazajiem
kalniņiem

03 Tartaka upes
apkārtnē
Krāslavas pusē

Orientēšanās poligonus
atradīsi arī mammadaba
kartē:

Foto: visitkraslava.lv

Sargi mežu no uguns!

EDIJS LEIŠAVNIEKS

LVM meža aizsardzības un ugunsdzēsības vadītājs

Dažreiz var šķist, ka vasara ir par īsu, lai piedzīvotu un izmēģinātu plašās atpūtas iespējas dabā, bet svarīgi atcerēties – aktivitātēm dabā jābūt drošām ne tikai dabā gājējiem, bet arī mežam. Jo īpaši laikā, kad to apdraud uguns bīstamība.

Latvijā vidēji gada laikā izceļas un tiek likvidēti ap 600 meža ugunsgrēku. 2023. gadā kopējā uguns skartā meža platība bija 636 hektārus plašā teritorijā, t. sk. nepilni 70 hektāri Latvijas valsts mežu apsaimniekotajā teritorijā.

Meža ugunsgrēkus Latvijā visbiežāk izraisa neuzmanīga vai neapzināta rīcība ar uguni, piemēram, nomesti degoši vai gruzdoši sērkociņi, izsmēķi, nenodzēsti uguns kuri atpūtas vietās. Lielā sausumā meža aizdegšanas var izraisīt arī sakarsušie automašīnu un motociklu izplūdes kolektori, tāpēc ar motorizētiem transportlīdzekļiem mežā drīkst braukt tikai pa meža ceļiem.

Nakšņojot mežā vai dodoties kārtīgā pārgājienā – uguns kurs ir neatņemama piedzīvojuma sastāvdaļa. Tāpēc atceries, ka uguns nedrošajā laikaposmā uguns kuru mežā vari kurināt tikai īpaši tam paredzētā vietā. Dodoties prom no atpūtas vietas, uguns kurs jānodzēš tā, lai tas vairs nekūpētu.

Ugunsdrošībai mežā:

- #01 Sausajos meža masīvos un gar ceļiem tiek ierīkotas mineralizētās joslas, kas dabā izskatās kā uzarta augsne 1,5 m platumā. Ugunsgrēka izcelšanās gadījumā josla nepieļauj vai vismaz kavē uguns tālāku izplatīšanos, kā arī kalpo kā pārvietošanās vieta meža ugunsdzēsības tehnikai, ļaujot piekļūt tuvāk ugunsgrēka vietai.
- #02 Mežos blakus meža autoceļiem ierīko ūdens ņemšanas vietas, lai nelaimes gadījumā nebūtu jābrauc uz attāliem ezeriem, dīķiem vai upēm. Svarīgi uzturēt meža ceļus labā stāvoklī, lai ugunsgrēka gadījumā tam varētu piekļūt ar smago tehniku.
- #03 Ugunsnedrošajā laikaposmā tiek novēroti lielle meža masīvi no 180 ugunsnovērošanas torņiem. Talkā nāk arī tehnoloģijas, piemēram, attālinātās novērošanas sistēmas, kas ierīkotas daļā torņu: sistēma spēj atpazīt dūmus un noteikt degšanas vietu, tās koordinātas.

Nem vērā!

Uguns kuru aizliegts kurināt laikā, kad spēkā ir brīdinājums par augstākā līmeņa ugunsbīstamību mežos, tāpēc seko aktuālajai informācijai!

Meža piedzīvojumos ved podkāsts “Dabā gājējs”

UZZINI PODKĀSTĀ

Ja kādreiz esi gājis mežā zinoša speciālista pavadībā, tad zini, cik daudz jauna par unikālo meža vidi var atklāt pat nelielā pastaigā. Kā lai atrod zinošu ceļabiedru? Savas jomas eksperti un īsteni meža pazinēji pulcējas podkāsta “Dabā gājējs” daudzveidīgajās episodēs.

Epizodēs par norisēm dabā no bioloģiem, ornitoloģiem un citiem speciālistiem uzzināsi daudz jauna, lai tavs piedzīvojums dabā būtu vēl vērtīgāks. Kādi kukaiņi, sūnas un sēnes mīt mūsu mežos, un kā šīs dabas vērtības pamanīt un atpazīt?

Praktisko padomu epizodēs rodamas atbildes uz jautājumiem par piemērotāko apģērbu, nakšņošanas inventāru un rīkiem maršrutu plānošanai, drošības pamatprincipiem un daudzveidīgajām atpūtas vietām dabā.

Pieredzes stāsti iedvesmos jauniem atklājumiem un hobijiem dabā. Vai zini, kā no čiekuriem tiek ievāktas kokus sēklas, lai stādītu jaunu mežu? Varbūt taku skriešana vai militārā mantojuma izpēte kļūs par jaunu hobiju?

“Dabā gājējs” būs tavs sabiedrotais, ja esi gatavs doties dziļāk mežā un atklāt tur mītošos noslēpumus!

Podkāstu vada dabas mīļotāja, kuras sirds pieder kalniem, – Inese Pučeka, un Kārlis Taukačs, kura darba dienas lielākoties aizrit mežā.

KLAUSIES

dabā gājējs

PASAKAINĀ ATPŪTA

LATVIJAS VALSTS MEŽU
DABAS PARKĀ TĒRVETĒ

UZKĀP DIŽAJĀ KOKA SKATU TORNĪ
DODIES UZ RŪĶU MINI PILSĒTU ČIEKURI
BRAUC AR PASAKU BĀNĪTI
NAKŠŅO GLEMPINGĀ – KOKOS VAI PAZEMĒ
.....

VAIRĀK INFORMĀCIJAS: MAMMADABA.LV